

**Покана Кръгова икономика и подобряване
качеството на живот – стандартни проекти за
действия**

**LIFE-2024-SAP-ENV
LIFE-2024-SAP-ENV-GOV**

Информационен ден по Програма LIFE в България

5 юни 2024 г.

Особенности на поканата

Краен срок за кандидатстване **19.09.2024 17:00 СЕТ**

Съ-финансиране от програма LIFE **60%**

Наличен бюджет по поканата **EUR 79,500,000**

LIFE-2024-SAP-ENV EUR 73,000,000 (от които EUR 8,000,000 за тема Баухаус) индикативен бюджет на ниво проект 2-10 мл. EURO

LIFE-2024-SAP-ENV-GOV EUR 6,500,000 0,7 – 2 млн. EURO

Продължителност на одобрените проекти от **2 до 10 години**

Иновативни решения и най-добри практики

„Иновативни техники, методи и подходи“ означава решения, които са нови в сравнение със състоянието използваните техники, методи и подходи на ниво държава членка и сектор и които се прилагат в оперативен мащаб и при условия, които позволяват постигането на въздействията, посочени в първия параграф на критерия за възлагане „Въздействие“.

„ Най-добра практика“ означава решения, техники, методи и подходи, които са подходящи, рентабилни и отразяват състоянието на държавата (на ниво държава-членка и сектор) и които се прилагат в оперативен мащаб и под условия, които позволяват постигането на въздействията, посочени в първия параграф на критерия за възлагане и оценка на проектните предложения.

Приоритетни теми за финансиране по поканата

- ❖ КРЪГОВА ИКОНОМИКА И ОТПАДЪЦИ
- ❖ ВЪЗДУХ
- ❖ ВОДИ
- ❖ ПОЧВИ
- ❖ ШУМ
- ❖ ХИМИКАЛИ
- ❖ НОВ ЕВРОПЕЙСКИ БАУХАУС
- ❖ УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Renzolo Tavani, stock.adobe.com

КРЪГОВА ИКОНОМИКА И ОТПАДЪЦИ

- ❖ Възстановяване на ресурси от отпадъци
- ❖ Внедряване на иновативни решения в подкрепа на рециклирани материали, компоненти или продукти с добавена стойност за следните области:
- ❖ Разделно събиране и рециклиране на отпадъчно електрическо и електронно оборудване, по-специално, но неограничено до фотоволтаични панели, смартфони, таблети и компютри;
- ❖ Разделно събиране и рециклиране на батерии и акумулатори;
- ❖ Демонтаж, повторно производство и рециклиране на излезли от употреба превозни средства и излезли от употреба кораби;
- ❖ Селективно разделяне и рециклиране на строителни материали или сгради;
- ❖ Сортиране и рециклиране на пластмаси;
- ❖ Разделно събиране и рециклиране на биоотпадъци;
- ❖ Разделно събиране и рециклиране на текстил;
- ❖ Рециклиране на композитни и многослойни материали, по-специално, но не само, въглеродни или стъклени влакна.
- ❖ Възстановяване на критични суровини от отпадъци
- ❖ Сортиране и рециклиране на опаковки.

КРЪГОВА ИКОНОМИКА И ОТПАДЪЦИ (2)

- ❖ Внедряване на иновативни решения за идентифициране, проследяване, разделяне, предотвратяване и обеззаразяване на отпадъци, съдържащи опасни вещества (напр. азбест), за да се даде възможност за рециклиране с добавена стойност на третираните отпадъци и безопасно обезвреждане на опасните вещества или намаляване на мащаба на проблема в рамките на проекта.
- ❖ Внедряване на бизнес и потребителски модели или решения за подкрепа на веригите на стойността, особено ключовите вериги на стойността на продукта определени в новия План за действие на ЕС за кръговата икономика, насочен към намаляване или предотвратяване на използването на ресурси и превръщането на отпадъците в ресурс:
- ❖ Внедряване на решения за проектиране на околната среда, включително дизайн за повторното използване, за подобряване на издръжливостта, възможността за ремонт, възможност за надграждане, рециклиране и използване на рециклируемите материали в нови продукти;

КРЪГОВА ИКОНОМИКА И ОТПАДЪЦИ (3)

Решения (след проектиране) за подпомагане на внедряването, трансфера и/или усвояването на издръжливостта, повторната употреба и ремонта на продукта, включително модернизиране и повторно производство;

Подкрепа за внедряване, трансфер и/или усвояване на едно или повече от следните:

- a) Решения за продукт като услуга и други бизнес модели или технологии за оптимизиране на използването на активи,
- b) Индуриална симбиоза и създаване на кръгови вериги за създаване на стойност, по-добро проследяване на ресурсите и съпоставяне на излишък или страничен продукт материали или рециклируеми отпадъци в индустриалните сектори,
- c) Цифрови продуктови паспорти.

ВЪЗДУХ

Законодателство за качеството на въздуха и Директива NEC (Директива таваните на емисиите) когато не е изрично посочено друго, проектите за качество на въздуха трябва като цяло да се съсредоточат върху градските райони или върху подходите за селските райони с голям потенциал за възпроизвеждане в ЕС, за да обхване възможно най-много хора.

Подобряване на качеството на въздуха и намаляване на емисиите на прахови частици (PM) в области: с високо използване на твърдо гориво като биомаса, въглища и торф за битово отопление, или с високи емисии на ФПЧ от (ре)конструкция, кариери, минно дело, обработка на минерали или други дейности, генериращи прах, ако не са обхванати от Директивата за индустриални емисии.

ВЪЗДУХ (2)

Законодателство за качеството на въздуха и Директива NEC

Устойчива мобилност, различна от автомобилния транспорт, включително морски транспорт, пристанища, авиация и извън пътен транспорт

Мобилност на машините, включително тяхната поддържаща инфраструктура и логистика, за задвижване и/или товар., както и намаляване на емисиите от извънпътна подвижна техника (NRMM).

Намаляване на емисиите на амоняк, метан и прахови частици от селското стопанство в подкрепа на прилагането на актуализиран Кодекс на добрите практики на ООН за намаляване на емисиите от селското стопанство.

Директива за промишлени емисии – IED

Прилагане на техники за предотвратяване и намаляване на замърсяването, посочени в Директивата за промишлените емисии като нововъзникващи техники или разработване и прилагане на техники за предотвратяване и намаляване на замърсяването, които биха могли да отговарят на изискванията за нововъзникващи техники съгласно процеса на преглед на Директивата за промишлените емисии.

Проекти, които са съсредоточени върху намаляването на замърсителите на въздуха и следва да се обърне специално внимание на генерираните PM_{2,5}, NO_x, SO₂, NH₃ и/или неметанови органични компоненти от промишлени инсталации, регулирани от Директивата за промишлените емисии (IED).

ВОДИ – количество и качество

WHO
International Guidelines

Качество и количество на водата

- Подобряване на качеството на водите чрез едно или и двете от следните:
- Интегрирано управление на хранителни вещества и органично замърсяване от човешки (градски) и/или земеделски произход чрез директно отстраняване на замърсяване. Предвидените решения трябва да бъдат иновативни и да бъдат идентифицирани в резултат на цялостен анализ на пропуските определяне на необходимите мерки в мащаба на речен басейн или водосборен басейн, за да се постигнат изискванията на РДВ и РДМС.
- Иновативни решения за намаляване на натиска от химически замърсители във водната среда чрез намаляване на емисиите на приоритетни вещества и други химикали, идентифицирани като специфични замърсители за речния басейн при източника, чрез използване на подходящи заместители или алтернативни технологии. Това трябва да включва, когато е уместно, други замърсители като фармацевтични продукти и (микро)пластмаси.

Прилагане на действия за управление на риска от наводнения и/или засушаване чрез прилагане на поне едно от следните:

- Базирани на природата решения, състоящи се в естествени мерки за задържане на вода, които увеличават инфилтрацията и съхранението на вода и премахват замърсители чрез естествени или "естествено подобни" процеси, включително повторна натурализация на речна, езерна, естуарна и крайбрежна морфология и/или повторно създаване на свързани местообитания, включително наводнени и блатни равнини;

ВОДИ (2)

WHO
International Guidelines

- Иновативни инструменти и техники за превенция и защита за подкрепа на политиката, планиране на земеползването, намаляване на риска, след екстремни метеорологични събития устойчивост и управление на извънредни ситуации и/или
- Иновативни интегрирани подходи за оценка и управление на риска, отчитащи социалната уязвимост и насочени към подобрена устойчивост, като същевременно се гарантира социално приемане.
- Иновативни проекти, насочени към хидроморфологичен натиск, идентифициран в ПУРБ и произтичащ от използване на земя или вода, за да се постигне на добро състояние или потенциал на водите, както се изисква от целите на РДВ и постигане на целите на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие. Това може да включва проекти, работещи по разработването на техники и решения за управление на транспорта на седименти, гарантиращи екологичност поток, отстраняване на препятствия и др
- Прилагане на иновативни мерки за пестене на вода с цел намаляване на количествения и качествен натиск върху водата. Проекта може да включва и мерки за намаляване на свръхчерпенето на вода, като се вземе предвид мярката за кръгова икономика

ВОДИ – управление на морски и крайбрежни води (3)

WHO
International Guidelines

Прилагане на иновативни решения (инструменти, технологии или практики) за осигуряване на защита и опазване на моретата, океаните и техните брегове чрез насърчаване на устойчиви човешки дейности в рамките на морската среда.

Това включва инициативи, насочени към намаляване на натиска върху човешки дейности върху морската среда и разглеждане на поне една от следните теми:

- подводен шум,
- морски отпадъци и/или замърсители (адресирани при източника или в морето, като се дава приоритет на превенцията вместо почистване),
- безпокойство и увреждане на морското дъно,
- изследване и намаляване на въздействията от дълбоководна експлоатация и проучване,
- свръхулов и/или случаен прилов,
- вложени хранителни вещества и органични вещества от селското стопанство или аквакултурата и/или
- навигация (напр. драгиране на навигационни канали, корабни магистралаи).

ВОДИ – ВОДА – градски ВиК услуги- (4)

WHO
International Guidelines

Приложение на иновативни технологии и инструменти за системи за питейна вода и градски отпадъчни води, чрез поне едно от следните:

- прилагане на процеси за ефективно използване на ресурсите за предоставяне на водни услуги,
- прилагане на процеси за намаляване на наличието на замърсители
- методи за пречистване на питейната вода и/или повторно използване на отпадъчните води, което може да осигури най-високи нива на безопасност, напр. ефикасност на пречистването при отстраняване на патогени (вируси, бактерии).
- Прилагане на иновативни инструменти, осигуряващи ресурсно ефективно предоставяне на водни услуги, съобразени с ревизираната Директива за питейната вода и Директивата за пречистване на градските отпадъчни води за населението, живеещо в селските райони

ВОДИ – ВОДА – гр. ВиК услуги- (5)

WHO
International Guidelines for
Drinking-water Quality

Подобряване на ефикасността и ефективността от приложените иновативни решения и/или иновативни възможности за третиране по отношение на рециклирана/регенерирана вода, прилагане на едно или повече от следните:

- Концепции за (алтернативно) водоснабдяване, пречистване на отпадъчни води, повторно използване (където е приложимо, в съответствие с Регламент (ЕС) 2020/741 на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 2020 г. относно минималните изисквания за повторно използване на водата RE/12/2020/INIT) възстановяване и рециклиране на водните ресурси;
- Методи за контрол на източниците и технологии на място за намалени изхвърляния на замърсители от възникващи опасения (напр. фармацевтични продукти, наночастици, текстилни влакна) и/или патогени с отпадъчни води;
- Системни подходи за избягване на загуба на вода, енергия и ресурси в промишленото производство и/или в предоставяне на водни услуги.

Почви

Проектите следва да допринесат за ангажиментите, свързани с почвите, определени в Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. и за прилагане на новата тематична стратегия за почвите, след приемането и Прилагане на действия за защита на качеството на почвата на ЕС, включително иновативни действия:

- насърчаване на прехода към устойчиви практики за управление на почвата и земята, насърчаване и разширяване на иновациите и техники за управление на почвата и земята и разширяване на прилагането на устойчивото управление на почвата с оглед премахване и предотвратяване на неблагоприятни ефекти (ерозия, замърсяване, загуба на органичен въглерод в почвата и др.) и отрицателни въздействия върху предоставяните от почвените екосистемни услуги и/или
- подготовка за екстремни метеорологични явления и борба с опустиняването, за да се увеличи устойчивостта на земеделието и туристическия сектор към климатичните заплахи (напр. наводнения, ерозия на почвата и суши) чрез прилагане на ефективни природосъобразни решения.

Почви (2)

- Възстановяване, защита и подобряване на здравето на почвата и предотвратяване на деградацията и, включително загуба на почва също чрез иновативни действия:
- поддържане на почвеното плодородие и почвеното биоразнообразие, възстановяване след замърсяване и повишаване способността им да подобряват поглъщателната им способност
- прилагане на рентабилни решения за проучване, оценка и възстановяване на точкови източници и дифузно почвено замърсяване,
- подкрепа за устойчиви практики за управление на почвата и земята, включително тези, които са специално предназначени за отстраняване на CO₂
- справяне с деградацията на почвата, включително загубата на почва, за запазване на земните ресурси („неутралност на деградацията на земята“) и/или,
- прилагане на икономически ефективни решения за разпечатване на вече запечатани зони.

ШУМ

WHO
International Guidelines

Значително намаляване на шума в гъсто населените градски зони чрез решения с висока екологична и икономическа устойчивост;

- използване на повърхности с ниско ниво на шум и/или гуми, чиито разходи през жизнения цикъл са сравними с тези на стандартни повърхности и/или гуми, бариери с ниска височина с ниско въздействие върху ландшафта и екологични материали или намаляване на шума от железопътния трафик или летищата.

ХИМИКАЛИ

WHO
International Agency for
Research on Cancer

Предотвратяване и намаляване на въздействието върху околната среда или човешкото здраве на опасни вещества:

- Вещества, идентифицирани като пораждащи безпокойство (включително ендокринни разрушители и устойчиви вещества);
- комбинирано въздействие на веществата;
- наноматериали;
- биоциди и/или пестициди;
- PFAS (Пер- и полифлуороалкилови вещества).

Предотвратяване и намаляване на въздействието върху околната среда или човешкото здраве от производството и употребата на химикали по цялата верига на стойността за насърчаване на:

- а. развитието на зелени и цифрови/интелигентни технологии
- б. усъвършенствани материали
- в. нисковъглеродно и ниско въздействие върху околната среда промишлено производство и използване на химикали

ХИМИКАЛИ (2)

WHO
International Agency for Research on Cancer

Цифрови иновации за усъвършенствани инструменти, методи и модели, както и капацитет за анализ на данни, без тестването им върху животни.

Внедряване на безопасни и устойчиви решения по проект, включително чрез разработване, комерсиализация, внедряване и усвояване на безопасни и устойчиви по проект вещества, материали и продукти.

Цялостната устойчивост трябва да се гарантира чрез минимизиране на отпечатъка върху околната среда, по-специално върху изменението на климата.

Улесняване на прилагането на Директива Seveso III (Директива 2012/18/ЕС) относно контрол на опасностите от големи аварии, включващи опасни вещества чрез разполагане на особено икономически ефективни методологични средства за извършване на изследване на човешкото здраве и околната среда картографиране на риска и за справяне с ефектите на доминото.

Нов Европейски Баухаус

WHO
инициатива Баухаус

По-специално, следните предложения за проекти, които допринасят за прилагането на Новия Европейската инициатива Bauhaus ще бъде дадена с приоритет за подкрепа на LIFE:

- Предложения, насочени към цялостно намаляване на въздействието върху околната среда на новите сгради;
- Предложения за кръгови квартали, включващи създаване на кръгови вериги за стойност за насърчаване на градската среда икономики, като същевременно произвежда градско и териториално възстановяване.
- Предложения за поддържане или възстановяване на биоразнообразието, които допринасят за прилагането на инициативата „Нов европейски Баухаус“. Това може да включва например демонстриране на щадяща биоразнообразието практика за енергийна изолация на сгради, иновативна архитектура подходи щадящи дивата природа сгради и др.

Управление на информацията за околната среда

LIFE-2024-SAP-ENV-GOV

WHO
инициативи за опазване на околната среда

1. Разработване, насърчаване, прилагане и/или хармонизиране на едно или повече от следните доброволни предложения и инструменти и подходи и тяхното използване от субекти с цел намаляване на въздействието им върху околната среда дейности, продукти и услуги;
2. Гарантиране на екологично съответствие и достъп до правосъдието;
3. Инициативи за промяна на поведението и повишаване на осведомеността

Благодаря за вниманието!

Повече информация на:

www.life-bulgaria.bg

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities>